

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев2 70/07
15.03.2007. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Драгише Слијепчевића, председника већа, Браниславе Апостоловић, Слободана Спасића, Надежде Радевић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, чији је пуномоћник АБ адвокат, против тужене Индустрије меса "ВВ", чији су пуномоћници БА и БВ, дипломирани правници, ради исплате бесплатних деоница, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Округног суда у Новом Саду Гж.5073/2005 од 14. септембра 2006. године, у седници већа одржаној 15. марта 2007. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Округног суда у Новом Саду Гж.5073/2005 од 14. септембра 2006. године.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Врбасу I П.93/03 од 3. фебруара 2004. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА, којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати на име бесплатних акција – деоница износ од 14.500,00 ДЕМ у динарској противвредности на дан плаћања по курсу НБЈ са домицилном каматом почев од 1. јула 2001. године па до исплате као и трошкове спора. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ББ, којим је тражио да се обавезе тужена да му на име бесплатних акција –деоница исплати износ од 13.200,00 ДЕМ у динарској противвредности на дан плаћања по курсу НБС са домицилном каматом почев од 1. јула 2001. године па до коначне исплате, као и трошкове спора. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове спора.

Одлучујући о жалби тужилаца Округни суд у Новом Саду је пресудом Гж.5073/2005 од 14. септембра 2006. године жалбу одбио као неосновану и првостепену пресуду потврдио.

Против пресуде Округног суда у Новом Саду тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. ЗПП у вези чланом 491. став 1. и 4. ЗПП ("Службени гласник РС",бр.125/04) Врховни суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из члана 354. став 2. тачка 14. ЗПП на коју се у ревизији указује, јер побијана одлука садржи разлоге о битним чињеницама.

Према утврђеним чињеницама тужилац АА је био запослен једно време код тужене на фарми "ГГ", с тим што је пензионисан решењем од 16. јула 1996. године, а ББ је радио на истој фарми, а пензионисан је решењем од 24. јула 1986. године. Тужена је на основу члана 17. Закона о својинској трансформацији и члана 3. Одлуке о издавању и продаји акција од 31. јануара 2001. године, објавила јавни позив за упис акција по основу стицања у првом кругу својинске трансформације, који је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 15 од 28.2.2001. године и где су наведени услови овог огласа. Дана 11. марта 2002. године, Министарство за привреду и приватизацију, у поступку контроле законитости поступка својинске трансформације донело је решење којим се верификује укупна ревалоризована вредност основног капитала тужене по основу завршеног првог круга својинске трансформације – стицање акција по основу уписа на дан 21. јануар 2001. године са одређеном структуром. Истим решењем је утврђено, да је у ствари поступак својинске трансформације тужене после завршеног првог круга својинске трансформације спроведен у складу са одредбама Закона. За оба тужиоца није извршен упис акција. Тужилац АА није остварио право на упис акција, а тужилац ББ није се пријавио на јавни позив за упис акција. Комисија за својинску трансформацију упутила је допис тужиоцу АА којим га обавештава да је вредност уписаних акција који се стичу по основу уписа са приоритетним стажом већи од 60% од процењене вредности капитала, те да су акције АА без права првенства и да он не може остварити право на акције које се стичу по основу уписа из разлога што поседује радни стаж без приоритета.

На тако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужбени захтев тужилаца одбили као неоснован.

Тужена је на основу члана 17. Закона о својинској трансформацији ("Службени гласник РС", бр.32/97, 10/2001) објавила јавни позив за упис акција по основу стицања у првом кругу својинске трансформације. Право на упис бесплатних акција реализује се на начин и под условима прописаним одредбама члана 11., 12. и 14. наведеног Закона. Субјективно право стицања акција под повлашћеним условима може се остварити само уз предузимање законом прописане радње од стране лица из члана 11. Закона. То је благовремено подношење уредне пријаве, односно понуде за упис акција. Лице које пропусти рок за давање понуде за откуп акција или такву понуду не учини, не може остварити право на откуп бесплатних акција.

У конкретном случају тај услов за тужиоца ББ није испуњен, јер тужилац се није пријавио за упис бесплатних акција по основу радног стажа код тужене у поступку својинске трансформације. Пропуштањем рока за упис акција он је због сопственог нечињења лишен могућности остварења субјективног права на одређени број бесплатних акција тужене. Правноснажним окончањем поступка приватизације тужене престала је и правна могућност тужиоца ББ да индивидуалном тужбом остварује судску заштиту права на упис бесплатних акција тужене. Зато су нижестепени судови правилно применили материјално право када су одбили његов тужбени захтев за исплату бесплатних акција. Из наведених разлога, неосновано у ревизији тужилац тврди да су нижестепени судови о тужбеном захтеву одлучили погрешном применом материјалног права.

Тужилац АА се благовремено пријавио за упис бесплатних акција по основу радног стажа код тужене у поступку својинске трансформације.

Одредбом члана 13. Закона је прописано да капитал предузећа за стицање акција по основу уписа у смислу тог Закона не може прећи 60% процењене вредности капитала предузећа који се трансформише. Акције са попустом, могу се стицати од капитала који преостане по стицању акција по основу уписа. Према члану 12. Закона, лица из члана 11. тог Закона остварују право на стицање акција под повлашћеним условима по основу свог учешћа у стварању друштвеног, односно државног капитала. Запослени имају право на стицање акција чија је номинална вредност 400,00 ДЕМ у динарској противвредности за сваку пуну годину радног стажа у субјекту из члана 11. став 2. тог Закона – акције по основу уписа. Према одредби члана 11. став 2. Закона запосленим лицем, сматра се лице које је запослено или је било запослено у предузећу у коме се врши својинска трансформација, другом предузећу које располаже друштвеним и државним капиталом, као и другом облику организовања који обавља делатност средствима у друштвеној или државној својини, односно државном органу и организацији или органу јединице територијалне аутономије и локалне самоуправе. Према члану 14. став 1. и 2. Закона лица из члана 1. тог Закона право на стицање акција под повлашћеним условима могу остваривати у једном или више предузећа. Лица која су запослена у предузећу у коме се врши својинска трансформација у моменту доношења одлуке о својинској трансформацији имају право првенства код стицања акција по основу уписа и право прече куповине акција са попустом у том предузећу за године радног стажа у том предузећу.

Тужена је објавила јавни позив за упис акција по основу стицања у првом кругу својинске трансформације,

у којем је између осталог наведено да право првенства стицања акција по овом јавном позиву имају сада и раније запослени и пензионери за пуне године радног стажа проведеног у АД "ВВ". Према утврђеним чињеницама уговор о упису акција по основу стицања склопило је 4.195 лица по основу права првенства, а то су радници и бивши радници, пензионери тужене - осигурани и неосигурани земљорадници. Како је због великог броја лица која су имала право првенства у стицању акција примењен коефицијент редукације, то ни лица која су имала право првенства нису остварила 400,00 ДЕМ за годину радног стажа. Тужилац према условима јавног позива не поседује радни стаж са приоритетом, јер није био запослен у АД "ВВ" већ у припојеном предузећу, па се стога његов радни стаж сматра радним стажом без приоритета. Како је у поступку утврђено да је вредност уписаних акција које се стичу по основу уписа са приоритетним стажом већи од 60% од процењене вредности капитала и да тужилац не спада ни у једну категорију лица из члана 14. Закона о својинској трансформацији, тужиоцу у поступку својинске трансформације није утврђено право на упис акција. Због тога што тужилац АА није остварио право на упис акција у поступку својинске трансформације код тужене, правилно су нижестепени судови одбили његов тужбени захтев за исплату вредности бесплатних акција. Неосновано се стога ревизијом тужиоца тврди да је оваква одлука нижестепених судова заснована на погрешној примени материјалног права.

Врховни суд је на основу одредбе члана 393. ЗПП ревизију тужиоца одбио као неосновану.

Председник већа-судија,
Драгиша Слијепчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Мирјана Војводић

сд